

ТЕЗИ

**Науково-практичної конференції з міжнародною участю
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ, ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ
ПОСТТРАВМАТИЧНИХ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ»**

28—29 травня 2015 р. м. Харків

УДК 159.96:355.257.6-036.66(447)

*П. В. Волошин, Н. О. Марута,
Л. Ф. Шестопалова, І. В. Лінський*
ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології
НАМН України», м. Харків

**Принципи медико-психологічної реабілітації
осіб, які постраждали під час виконання
службових обов'язків в Україні**

Медико-психологічна реабілітація (МПР) — комплекс лікувально-профілактичних, реабілітаційних та оздоровчих заходів, спрямованих на відновлення психофізіологічних функцій, оптимальної працездатності, соціальної активності осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків).

Метою МПР осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби, є відновлення соціального функціонування, реінтеграція у громадянське суспільство та забезпечення високої якості життя у ньому.

МПР осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби, здійснюється при наявності у них психологічних або психопатологічних порушень, які є ізольованими або поєднуються з соматичними розладами та є результатом впливу бойової психологічної травми, патогенність якої посилюється вираженою інформаційною складовою «гібридної» війни.

Основою МПР осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби, є поєднання психологічних, психотерапевтичних, психосоціальних, фармакологічних та фізичних заходів, які спрямовані на відновлення соціальної функціонування та якості життя особи.

Основними принципами МПР є:

- мультидисциплінарний підхід та комплексність (з урахуванням біологічних, психологічних та соціальних аспектів патогенезу за участю усіх фахівців, що працюють у сфері психічного та соматичного здоров'я);

- профілактична спрямованість (здійснення психоосвіти, тренінгів стресостійкості та стійкості до інформаційних атак, політико-виховної роботи, духовної підтримки до початку та під час бойових дій);

- етапність (1 етап — скринінг соматичного та психологічного стану в умовах «карантинної зони» з виявленням психологічних наслідків бойової психічної травми та розладів психічного здоров'я; 2 етап — первинна МПР у центрах (відділеннях) медико-психологічної реабілітації у ЛПЗ всіх форм власності, у т. ч. госпіталях ветеранів війни та учасників бойових дій; 3 етап — вторинна МПР у мережі санаторно-курортних закладів);

- безперервність та наступність — чітка взаємодія медико-психологічних служб усіх міністерств та відомств, які залучені до участі у бойових діях з лікарями-психологами, практичними психологами, лікарями-психіатрами, лікарями-психотерапевтами та лікарями інших спеціальностей, що працюють у системі Міністерства охорони здоров'я;

- створення реадаптувального середовища (створення під час МПР умов для сприятливої психологічної атмосфери, яка передбачає визнання високого соціаль-

ного статусу осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби; соціальної значущості їх участі у бойових діях; розуміння психологічних реакцій та поведінки цих осіб).

Кадрове забезпечення МПР включає вдосконалення додипломної та післядипломної підготовки психологів з медичною та немедичною освітою, лікарів-психотерапевтів та лікарів-психіатрів у галузі військової та кризової психології зі збільшенням кількості навчальних годин з проблем «Психологічного консультування та психокорекції», «Психології життєвої кризи особистості, вмирання та смерті», «Тренінгів стресостійкості» та ліцензованого обсягу кількості осіб, які навчаються за фахом «Медична психологія».

Вдосконалення МПР потребує здійснення наукових розробок у тому числі фундаментальних, для поглиблення існуючих уявлень про механізми впливу бойового стресу та інформаційних атак в умовах «гібридної» війни, а також розроблення ефективних методів діагностики та лікування цієї патології.

МПР осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби, є невід'ємною та обов'язковою складовою загальнодержавної комплексної системи допомоги таким особам. Ефективність МПР забезпечується синергічною взаємодією медичного, соціального та психологічного векторів.

УДК 159.9:355.08

К. В. Аїмедов, Ю. Е. Кокорина
Одесский национальный медицинский университет,
г. Одесса

**Психологическое сопровождение комбатантов:
проблемы и перспективы**

Проблемы психологического сопровождения, включающего в себя психологическую коррекцию, реабилитацию, социально-психологическую адаптацию человека к изменившимся современным реалиям, становятся все более актуальными. Несмотря на тенденцию роста психологической культуры общества, которая выражается в стремлении адекватного самоуправления человеком динамическими характеристиками собственных потребностей и тенденций, характерологическими чертами, отношениями и ценностями, возникает обострение проблемы социально-психологической адаптации, в связи с появлением большого числа лиц, переживших экстремальные ситуации (в т. ч. боевые действия). Залогом успешной социально-психологической адаптации комбатантам, на наш взгляд, является применение мультидисциплинарного подхода в оказании своевременной, не только медицинской, но психологической помощи и сопровождения, участникам боевых действий и членам их семей.

Участие в военных действиях, безусловно, оказывает стрессогенное воздействие на сознание, подвергая его серьезным качественным изменениям. Однако следует учесть индивидуальные реакции человека на похо-